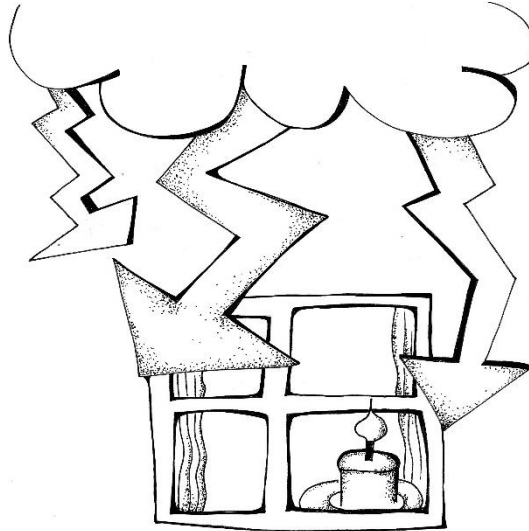

"Ukaž, co v tobě dřímá, když venku hřímá."

Tradiční modlitbu k svíčke hromničky, která se světí na Hromnice a od nichž také převzala svůj název, jistě znáte. Hromničky se v dřívějších dobách zapalovaly v oknech a měly spolu s modlitbou chránit před bouřkami a nejen to.... Pojďme spolu zjistit, jak naši předkové tento den slavili v minulosti, proti čemu je chránila magická svíčka a jak si ji vyrobit.

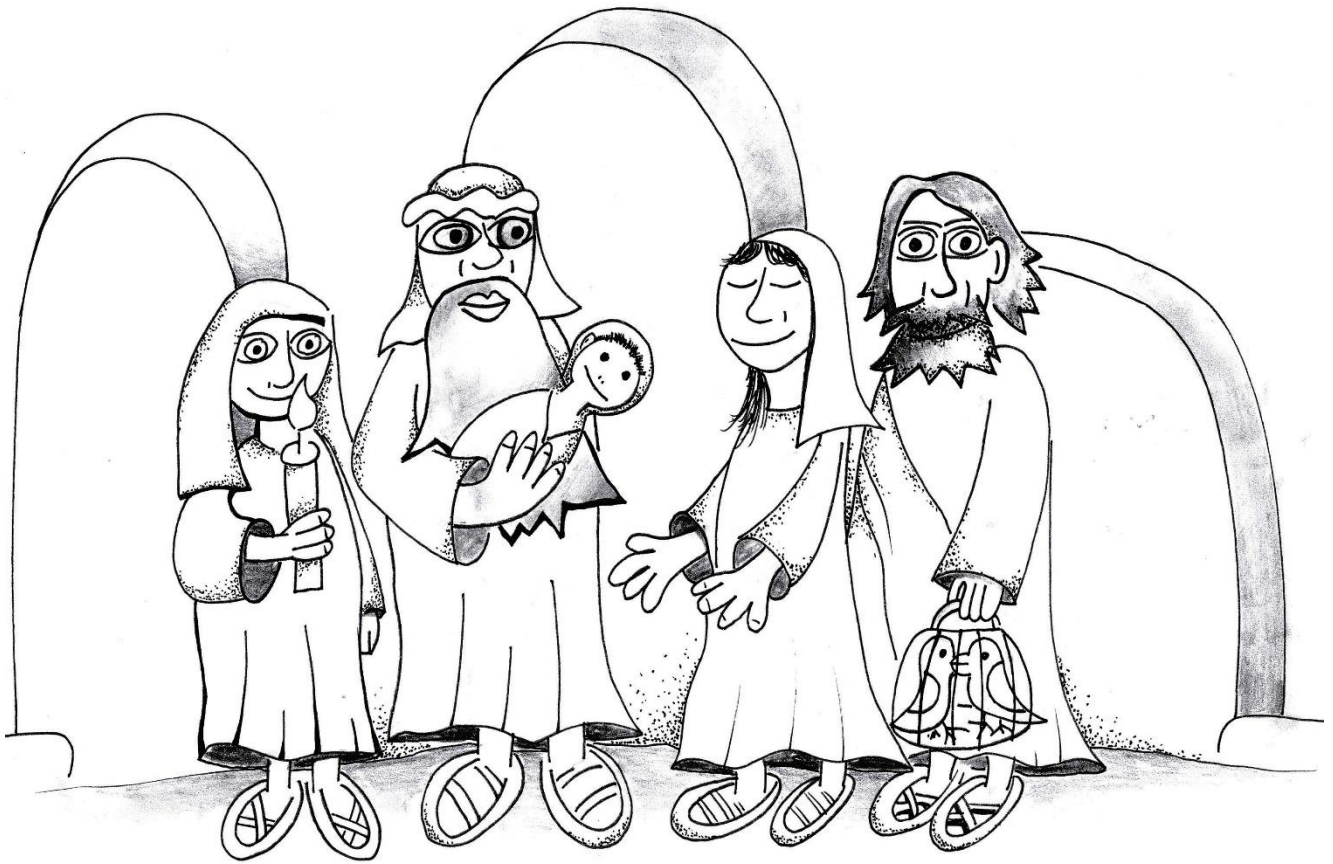

1. Svátek Hromnic slavíme kolikátého února:

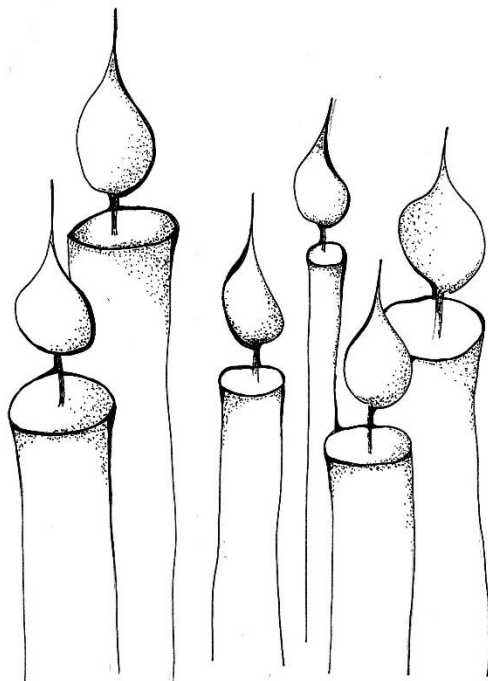
Pro Kelty to byl už 400 let před naším letopočtem svátek Imbolc, který se vztahoval k ohni, slunci, návratu světla a prodlužujícím se dnům. Keltové slavili svátek svaté Brigity, který začíná 1. února a je následován Hromnicemi. Je chápán jako první den jara a je spojen s laktací a bahněním ovcí, kterým se v této době rodí jehňata. Keltové pozorovali různá znamení, z nichž odhadovaly, zda již jaro dorazilo. Například kvetení rostlin jako jsou trnky, nebo aktivita zvířat, především hadů a ježků opouštějících své zimní úkryty. Podle lidového podání navštěvuje svatá Brigita v tento den domácnosti a žehná lidem a dobytku, proto je do domu symbolicky zvána a někdy je jí připravována postel s drobnými obětinami a březovou větévkou, kterou oživuje jarní přírodu. Jsou vytvářeny její panenky zvané brídeóg, nebo také bidy, vyrobené ze slámy a oděné do šatů. Mezi další zvyky patřil rituál první orby, úklid domácností a kováren, zapalování ohňů a svíce na ochranu před zlými silami nebo návštěvy u posvátných studánek.

Ve Slovanských tradicích se každý rok ze zimního spánku budil na druhé novoluní po svátku Kračun bůh Perun, to se děje kolem 2. února. Ten pak spěchal se svým hromovládným kyjem na pomoc Svarožicovi, aby společně svrhli bohy zimy a zla a nastolili čas života a slunce. Svátek trval tři dny a Hromnice jsou právě uprostřed. Žehnaly se svíce, kterými se lidé během roku chránili před úderem blesku a také se dávali do rukou mrtvým během pohřebních obřadů, aby zahnal zlé duchy a zesnulí mohli odejít v míru do blažených plání. Žehnaly se studánky a vodní zdroje, aby bylo po celý rok dost vody pro lidi, dobytek i pole a aby voda léčila svou magickou silou všechny nemoci.

Katolický svátek Uvedení Páně do chrámu, dříve též "Obětování Páně" či "Očišťování Panny Marie", připomíná událost z evangelií (Lukáš 2,22 - 38), kdy Ježíšova matka panna Maria přinesla podle židovského obyčeje svého syna 40. dne po narození do jeruzalémského chrámu, aby jej zasvětila jako prvorozeného syna Bohu. Zde se setkává s prorokyní Annou a spravedlivým starcem Simeonem, který Ježíše nazval „světlem k osvícení národů“. Toto byl zřejmě popud k tradici svícení svící. Průvod se svícemi byl zaveden pravděpodobně jako protiváha pohanské slavnosti "amburbale", připomíná se již v 7. století. Svátek se stal i podobenstvím ochoty zasvětit vlastní život vyšším ideálům a poslání, které člověk dostává. Dnes je v katolické církvi tento svátek slaven také jako Den zasvěceného života, tj. řeholníků a řeholnic. Tímto dnem také dříve končila vánoční doba a sklízely se betlémy z chrámů, často i z domácností.

Svátek Hromnic provází svícení svící, které mají významnou symbolickou úlohu: svíce, která sama sebe stravuje, aby přinesla světlo do temnoty. Tyto svíce se rozsvěcely při modlitbě právě v "temných chvílích života".

*Ježíš řekl: „Já jsem světlo světa;
kdo mě následuje,
nebude chodit ve tmě,
ale bude mít světlo života.
To světlo svítí v temnotě,
ale tma je nepohltila.“ (srov. Jan 8,12; 1,5)*

2. Zdobení svíček hromniček:

Pomůcky: tenká svíčka, vykrajovátka, případně nůž či tenká jehla na vyřezávání vlastních tvarů. Materiály ke zdobení – barevné voskové pláty, barevné tekuté vosky v tubě (najdete ve výtvarných potřebách nebo na e-shopu), pláty ze včelího vosku. Svíčku také můžeme zdobit i ubrouskovou technikou.

Barevné pláty lze také vyrobit doma:

Ve vodní lázni rozpustíme barevnou svíčku nebo vosk, který poté obarvíme pigmentem, potravinářským barvivem. Na rovné ploše si připravíme papír na pečení. Rozpuštěný vosk nalijeme na připravenou plochu tak, aby nepřetekl (na lehce ztuhlou, ne úplně tekutou voskovou plochu můžeme nasypat různé glitry, třpytky a podobně). Ve chvíli, kdy vosk není úplně ztuhlý, ale ani tekutý, z něho vykrajujeme různé tvary. Nejlépe to vyzkoušíme píchnutím do voskové plochy, pokud zespodu vyteče vosk, nelze ještě vykrajovat. Tvary můžeme buď rovnou lepit na svíčku, nebo v případě ztuhnutí ohřát fénem. Je také vhodné před aplikací vosku nahřát fénem i samotnou svíčku.

Pro vyřezávání vlastních tvarů si můžete na kartonovou šablonu nakreslit vlastní požadovaný tvar. Vystřižený tvar položíme na voskový plát a obtáhneme, obryjeme jehlou. Tvary na svíčku přilepíme rozehřátím vosku.

"Na Hromnice o hodinu více" říká stará pranostika a je v ní kus pravdy. Na Hromnice můžeme jasně rozeznat při ranním vstávání, že je již dříve světlo.

„Na Hromnice jasná noc – bude mrazů ještě moc“

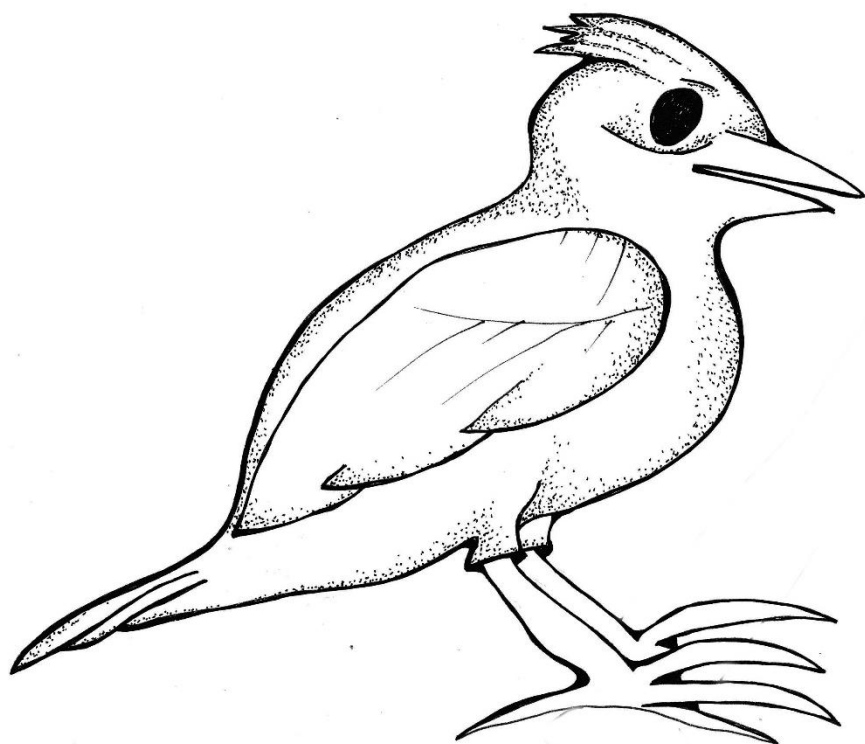
*„Na Hromnice
- půl zimnice
- půl píce“*

„Když o Hromnicích sněží, nebývá jaro daleko“

„Na Hromnice zima s létem se potkává.“

"Na Hromnice musí skřivan vrznout, i kdyby měl zmrznout." Skřivan je ještě v teplých krajích, kam odlétá přezimovat. Začátkem února se k nám domů vrací jen zřidkakdy. Pravděpodobněji na Hromnice uslyšíme zpěv Chocholouše obecného. Ten je o něco odolnější, než skřivan, a doma zůstává celou zimu. Když tedy řekneme, že na Hromnice musí chocholouš vrznout, i kdyby měl zmrznout, ornitologové se jistě zlobit nebudou.

3. Přiřaďte latinská jména těmto ptákům a vymalujte je:

Galerida
cristata

Alauda
arvensi

Místo konání:
Historická výstavní
budova

Slezské
zemské
muzeum